

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szállítás:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra a 24. sz. alatti ház emeletében.

Kiadó hivatal:

Középutca, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 8 huszados garmond sorát 1-szor 7 kr., 2-szor 6 kr., 3-szor 5 kr., s minden hirdetés után 30 kr. bályegdíj.

Hirdetések felvételnek Bécsben Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) és Haasenstein és Vogelmér (Wollzeile 9. sz.).

Nyitottéri cikkek sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

Megjelen e'lap hetenkint háromszor, u. m.

kedden, csütörtökön és szombaton délelőn.

Előfizetési ár:

egész évre 12 frt, félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

Előfizetési felhívás

„K. KÖZLÖNY”

october—decemberi folyamára.

Előfizetési ár:

Félévre 6 forint o. ért.
Évnegyedre 3 „ „ „
Egy hóra 1 „ „ „

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutca Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Mint hogy a lapunk mellékletében közreadott törvényjavaslat a polgári pörrendtartásról, a jövő évnegyed alatt kerül országgyűlési tárgyalás alá; kiadónkál akképp intézkedtünk, hogy évnegyedes új előfizetőink ezen munkálattal szintén megkaphassák. Sziveskedjenek ehhez képest t. új előfizetőink lapunk kiadó-hivatalánál megtenni megrendeléseiket.

A „K. Közlöny” szerkesztősége.

Kolozsvár, szept. 26. 1867.

A „Gazetta” az ő szokott modorában, féltékenység, irigység és nemzetiségi insinuatiókkal fogadja az általam feltett indítványt a revindicált havasok megvásárlása által a székely kivándorlás meggátolása iránt.

Nincs egyetlen oly eszme, mit saját nemzetiségünknek másokat nem sértő érdekében megpendítünk, hogy elő ne ugorjan a „Gazetta”, s elé ne tolja a maga nemzetiségét, elzárkózandó annak részére a mások által kigondolt eszmét. Vagy ha ezt tennie nem lehet, protestatioival, ellenmondásaival kívánja az oly gondolatot csirrájában visszafojtani, mely véletlenül az ő nemzetiségén kívül másnak is javára válhatna.

Nem is azért szólalok fel ezen tárgyan, a melynek különben esetleges effectuója végezt nem fogná senki a „Gazetta” jóváhagyását kikérni, de azon insinuatióját, hogy mi csak is saját nemzetiségünk javára kívánunk valamit elzárkózandó, visszautasítom.

A revindicált havasok megszerzését, s a telepedést népesedési és honvédelmi szempontokból is második e tárgyan közölt cikkemben részletesebben tárgyalván, éppen megemlítettem, hogy a kitelepített igénybe lehet venni a túlnépesedettebb román vidékek irányában is, s míg a székely telepedés körvonalát inkább Vécsvidekétől Brassóvidékéig körvonaloztam, a román telepedés tereül Radnától Vécsig, s Brassótól a Vaskapuig vonuló oly nemű havasokon oly bőv tért hagytam érintetlenül, miképp csak tudják eléggé szaporítani arra román fajukat, hogy a nyerhető térre kitelepedésre kedvet kapjanak a megszorultság miatt, annál inkább, mert e birtokot nem ingyen fogja kapni a telepedő, a mint a „Gazetta” pártja szeretné mások birtokát a népek osztani, sőt e határszéli sivatag birtokhoz is bizonynyal sokkal drágábban fogna tervezetemen alapján is jutni a kitelepedő, mint a mily olcsón a vármegyei román köznép az álladalomtól ingyen kapott földje szép részét tíz-tizenöt év alatt elvesztegette.

Tessék megnézni a „Gazetta”-nak, hogy a mezősegi román azon földjét, a mit mi véres verejtékünkkel szerzett adónkból, holdankint 20—25 frttal s még így is a birtokát vesztettre nézve elég olcsón fizetünk, most az ingyen-földhez jutott s dologtalanságra éppen önk agitatioi által felbuzgált népség 14—15 frttal adja holdankint. Tudok uraságot, ki a Mezőség szívére hatszáz hold birtokot szerzett 15 frttal, s ekkor annyira megröghanta a nép mint eladó, hogy jónak látta tisztjeinek betiltani a vásárt, nehogy az egész vidék proletárrá tegye magát. S mit mondjak, midőn állithatom, hogy ez még kétszeres áron volt fizetve? Ha töképenzesek nyomultak volna be hazánkba, másfél évtized alatt proletárrá tehetik vala a románok legnagyobb részét. Tudok a Mezőség emporiumán embert, ki a földnek holdját hét frttal vette, s az eladó nép úgy megröghanta ily árban is, hogy nem győzte kicsiny pénztojékéből a kiálkozó olcsó vásárt. És a mi

még nagyobb, tudok helyiséget, hol a jó földnek holdját 5 frttal vásárolták be, és ezeket mind a román köznép, mert magyartól, szásztól és székelytől 35—50, sőt 100 s néhol 200 frton alul holdját a földnek senki sem igen vásárolhatja.

Éppen e cikkem írása előtti napon voltam tanuja egy vásárnak, melyben egy román 35 hold tagosított első minőségű birtokát adta el 500 forintért, melyet munkás nép két-három ezer forintért sem adna ki kezéből.

Az Uristen minden földjét megszerezheti a „Gazetta” az így nevelt tömegnek, de az egy évtized alatt mind kiszalasztja kezéből, mert nem intik önk e népet rendre, szorgalomra, kitartásra, józanságra, takarékosagra; nem intik arra, hogy a mint csak egyszer volt kutyavásár Budán, úgy a jobbágybirtok-felszabadulás is csak egyszer történt meg, s többé nem fog történni már azon okból is, mert nincs többé jobbágybirtok, nem intik, sőt könnyelmű s üresfejű demagogjaik minden alkalommal szedik a népet az éhletelenségre s vesztegetésekre oly biztatásokkal, melyek a jobb birtoknak kifosztására, a nagyobb birtokok felosztására irányulnak. Tanítgatják őket nem szorgalom, hanem mások javainak elfoglalása, erdő prevaricatiók, kielégíthetetlen úrbéri követelések s más hasonló úton ingyen birtokhoz jutni, mit aztán épp ezért megbecsülni nem tudnak. Nem tesznek önk semmit arra, hogy a nép kebelében takarékpénztárak, takarékmagtárak, józansági egyletek alakuljanak; csak ott mutatkozik a román nép kebelében örvendeztető iparos ébredés, hol ok a székely és szász néppel érintkeznek, higgye meg a „Gazetta”, hogy míg ő kaján irigységgel veszi szerény gondomat kivándorló szorgalmas nemzetem érdekében, addig az én keblem emelkedik, midőn olykor szülőföldemet látogatva, látom az azzal szomszédos helységekben az új cserepes házakat, az újdon fákka beültetett kerteket, a veteményeket oláhok kertjeiben, hol ekkor csak kukuricát és labodát látnunk.

Midőn mi évtizedek előtt buzgolkodva emeltünk gyakran szót a népfelszabadulás eszméje mellett, s midőn a törvényhozás még tovább menve a népet ingyen-földhez juttatta, azt akartuk mi s azt az ország, hogy szabad, vagyonos, életrevaló népe legyen hazánkban. Nem hánytorgattuk azt, hogy e nép oláh-e, magyar-e, szász-e. Egy közös királyság, egy közös haza népe mind, kívántunk mindeniknek boldogságot, előmenetelt, s azt kívántunk most is, s reméljük, hogy törekvéseink után, midőn nem a „Gazetta” hiveivel, hanem a honfiasan érző román intelligenciával kezdet fogtunk, e cél el lesz érve a román köznép irányában is, mert igyekezni s élni tudni fog az is, mihelyt meggyőződik, hogy miatta ki nem ölnek e hazából minden más ajku népet, hogy őt megint ingyen földhez juttassák.

Hanem tárgyunkra térve, ott van fennebb az adat, a mi eléggé mutatja, ha valjon mennyire volna szükség a románoknak a kitelepedésre. Győződjék meg a „Gazetta”, hogy a revindicált havasokon is drágább lesz a használható földnek holdja öt, hét, vagy akár 15—20 forintnál; hogyan fog tehát kapni e kiköltözködésen a román köznép, mely olyannyira nincs túlnépesedve lakta földjén, hogy képes a legtermőbb Mezőségben földjének holdját öt forint értékig leszállítani?

Székelyföldön a völgyben fekvő föld holdja száz forintot sem igen szereshető meg. Szülőföldemen, melynek talaja homokos s folytonos kövérítést követel, ígertem félhold földért 100 forintot s 160-ért adták, s így holdja 320 frtra rugott.

A föld ára mutatja ki valamely nép túlszaporodottságát.

Küzdjön a „Gazetta” oly becsületes uton népe érdeke mellett, mint küzdöttünk mi saját közvetlen testvéreink érdekében. Én a státustól csak azt kértém, hogy az ő érdekében, ne engedje bujdosni Erdély légmunkásabb népét idegen országba, ne engedje, hogy ez által munkaereje, adóalapja, s védképessége fogyjon, im ott az alkalom, nagy földterületet lehet jutányos áron megvásárolni. Vá-

rolja meg azt azon urbéri kárpótlásból, mit az aerialis javakból kapott, és adja az így vásárolt földet oly árban a mint vette, törlesztés mellett a kivándorlásra szorult hazafiaknak. Fölhívtam a földmivelési s közlekedési minisztériumok figyelmét e fontos kérdésre, ajánlottam kiküldött szakembereik által a szükséges tanulmányozás és közbejárás megtételét, s ez ügy átvitelét. A mit a kormány erre költene, az dúsán fordítva vissza a közadó gyarapodása, a munkaerő benntartása, sőt fokozata s az ország határainak ily impopulatio általi véderősítésében.

Nem alamizsnát kértém én az államtól, holott azt is kérhetnék, mert míg a székelyföld fizeti azon földet, a mit ingyen adott az állam románoknak, ezekből állván a volt megyei parasztság nagyobb része, addig a székely ily ingyen földhez a románok adója alapján nem jutott. Mi nem hánytuk fel soha székelyekül ez igazságtalan adót, mely minket nem sújthatott, hol feudal rendszer nem létezett, s erőszak utján is csak halványan csapkodta be oda ostarait. Minket nem illetett a jobbágy-kárpótlási kötelezettség, mert a székelyföld jogilag közadóval sem tartozott az államnak, s a megyék ügyeivel közössége éppen nem volt; de megadtuk azt a közös szabadságért, s nem hánytuk fel azok rovására kikért áldoztunk.

És im a „Gazetta” irigységét még az is felkelti, hogy én egy jutányos kölcsönt kérek az államtól? No s mit fog mondani a „Gazetta”, ha e kölcsönt nem az állam, hanem a magyar vagy angol bank meg fogja adni nekem. Elnyomója lesz-e az oláh népek, ha a b. Kemény, Szentkereszt stb. családoktól megveszek egy sereg revindicált havast s kitelepítek oda egy sereg székelyt? Elnyomói-e az oláh nemzetnek azon egyének, kik aerialis pénzalapokból saját céljaikra kölcsönöket vesznek fel?

Ki gátolja a „Gazetta”-t, hogy ugyanazt tegye? Ki gátolja abban is miképp kimutatva, hogy népe, annyira túl lévén szaporodva, hogy birtokának holdja 200 frtra is felrug, s e miatt e nép bújdosik idegen országba, fogyasztva a haza erejét, adjon az állam pénzt kölcsön, oly pénzt, a mi nem is a közadó alából telik ki, s állítsa meg vele a népvándorlást. Csak hogy hol van a románoktól lakott vidékeken ama drága föld, hol a román túlnépesedés és kivándorlás?

Az én lelkembe nem fogna irigység kelní a „Gazetta” ily törekvései ellen, melyekkel nemzete javát mások praediciuma nélkül mozdítja elé; sőt ellenkezőleg éppen a midőn a kitelepedésről beszéltem megemlítettem a határszéli románokat is, a hol inkább mutatkozik túlnépesedés, s a kitelepítés tervében befoglaltam őket is. ámbár nem igen hiszem, hogy sietnének telepedni oly birtokokba, melyet az állam jó pénzért adand nekik.

Nagyon természetes, hogy a „Gazetta”-nak nem áll érdekében méltatni ezen figyelmet, a kik őt olvassák, lapjainkat nem olvassák, s ő folyvást gyanúsítva a mi törekvéseinket, igen könnyen elhitetheti őket mindennel, el azzal is, hogy én ingyen birtokot sürgetek a székelyeknek, a mi csakugyan okozhatna aztán felháborodást a „Gazetta”-nál, miután az ő proselytái szokták ígéretekben ingyen osztogatni ki a dominiomokat.

Nem! én ingyen földet nem sürgetek. A székely munkás, becsületes és szavát megtartó nép. Kölcsönt sürgetek, s a kitelepedett székely a kölcsönrel megvett birtokot munkás keze által hasznosítani fogja annyira, hogy szerény szükségét kielégítse, félretegye s befizesse a vett kölcsön kamatját, s 25—30 éven át rendszeres törlesztéssel visszafizesse a főkét magát is.

Mutassa ki annak idejében a „Gazetta”, hol van a románok túlnépesedése, s kik azok, a kik törlesztő kölcsön mellett lakhelyet keresnek ama pusztá havasokon? Senki sem fogja kigunyolni buzgalmát, a haza pedig örvendeni fog rajta, ha impopulatioja szélesbül, ha adó alapja növekszik, s ha szorgalmas, munkás és becsületes szegény emberek kenyeret adhat.

Éppen ezért ha jól átolvasta volna cikkemet a „Gazetta”, látta volna, hogy a ki-

telepítésnél igaz, hogy első sorban gondoltam a székelyekre, minthogy ezek nagy mérvben kezdettek kivándorolni, s ebben hazánkra nézve immens veszélyt látok, de gondoltam mindjárt második sorban a románokra; pedig bizony a román intelligenciának ily figyelmét székelyeink irányában soha sem láttam, dacára annak, hogy sok székely adó fekszik azon birtokon, melyet az ország a jobbágy oláhok javára megváltott.

Dózsa D.

Az újabb törvényjavaslatokhoz.

A „K. Közlöny” 110-dik számához mellékelve csatolva lön a magyarországi vasúthálózat Királyhágón inneni részének térképe, a közlekedési miniszter úr ö nmiga által közreadott magyar vasúthálózata tervéből. Minthogy maga a miniszter úr nem állítja a tervet mindenben annyira tökéletesnek, hogy részleteiben változtatások ne történhesenek, s az olcsó vasutak rendszere mellett nyilatkozik, bátorodom én is igénytelen nézetemet a tisztelt szerkesztőséghez beküldeni, teljes tisztelettel kérve annak az illetők figyelemzését illető becses lapjában közrebocsátását. Az ország erdélyi részén áthúzódó törzsvonalat a higgadt közvélemény már rég helyben hagyta, hanem a brassógyergyó-szt-miklósi vonal helyett a segessvár-gergyó-szt-miklósi vonal minden tekintetben célszerűbbnek mutatkozik. Ezen mellékvonal a Segessváron áthúzódó törzsvonalból kiindulva egyenesen Gyergyó-Szt-Miklósnak tartana, a Nagyküküllő vize mellett vitetve, a Keresztúr és Udvarhelyszékek területén semmi akadályra nem találva; kö és fa helyt bőségesen van, vasat talán a közel fekvő Szentkereszt bánya állíthatna elő, a mi kevés nehézség a Gyergyó széli újfalvi határnak Zetelaka felőli részén mutatkozik, a csekélyebb s könnyebben legyőzhető lenne, mint az, mely a Csik-Szent-Domokostól a gyergyószéki térségig elvonuló magaslaton előfordul, e felett ezen vonal jóval rövidebb és olcsóbb is lenne a másiknál, mit azonban későbbi szakértői tanulmányozás fogna bővebben kideríteni. Ezen vonal Sz-Keresztúr és Sz-Udvarhely meglehetősen ipari városokon átvonulva számos és népes falvakat közvetlen érintene, igen számokat megközelítene, a Sz-Udvarhely körében létező államhoz közel esnének, a paradisi s ós lövétei vasbányák, a korondi, homoródi, királyi és szombatfalvi savanyu vizek és híres fürdők az irt vonal közelében idővel még több s, vas és érczbányák keletkezhetnének. Ezen vonal által a Gyergyó-szt-miklóstól nem messze fekvő, a természetű világhírű borviz és feredőkkal bőven megáldott Borzék legegyszerűbb és rövidebb úton jöne összeköttetésbe az ország főbb pontjaival, e mellékvonal a közölt térkép szerint a székelyföld közepén húzódván keresztül, ott a miniszter uraktól felvett székely népesedési és iparviszonyok s stratégiai szempont is indokolják. S-Szt-György és vidéke, a brassó-bodzai törzsvonalhoz különben is közel, Csik-Szereda pedig és vidéke Szt-Domokossal a segessvár gyergyó-szent-miklósi vonaltól nem messze esnének. Az elősorolt tekintetekből mind a székelysége, mind az államra nézve minden tekintetben előnyösebbnek tűnik fel a székelyföld közepén elnyúló segessvár-szt-miklósi, mint a székelyföld s illetőleg az ország szélén elvonuló brassó-szent-miklósi vonal.

Az igazságügyminiszter úr ö nmiga által a szoros értelemben vett Magyarországra és Erdélyre nézve javallata hozott k. ítélő táblákat illetőleg, ha a „K. Közlöny” előbbi számában, Dózsa Dániel ur által az erdélyi részekre nézve indítványozott három k. ítélőtábla kivihető nem lenne*) azon esetben az annyira igénybe vett országos költség kiemelése, de legfőképpen a két ország szilárdabb egygyé alakítása tekintetéből célszerűnek mutatkozik az egész egyesült ország területére, másodbi-róságul két királyi ítélőtáblának felállítása Pesten és Kolozsvárt, az utolsó k. ítélőtáblának hatóságát ki lehetne terjeszteni, nem csak az ország erdélyi részeiben létező, vagy állítandó első folyamodású törvényszékekre és bíróságokra, hanem a szoros értelemben vett Magyarországnak a kolozsvári k. ítélőtáblához közelebb eső részeire is az ország többi részei a pesti k. ítélőtáblához lennének sorozandók. A m.-vásárhelyi és n.-szebeni másodbíróságok megszüntetéséből az említett városok és vidékekre háruló rövidséget más úton lehetne pótolni.

Z-i.

*) Azon esetre, ha keresztülvihető nem lenne, a centralisatíó elfogadtatik el a felsőbb bírásokadásban, s az esetben az író nézete valószínű, alkalmasint, mert hasonló nézet régóta létezik. Részünkről ily centralisatíónak nem örvendünk, s M.-Vásárhelynek is nem tudjuk mi potolná hírtelenben egy királyi tábla helyét. Hadd legyen élet a királyság minden vidékein.

Oláhfalú felirata Haynald érsekhez.

Nagyméltóságú Érsek úr!
Kegyelemes Urunk!

Örökre felejthetetlen! mezővárosunk előtt azon idő, mikor Excellenciátat mint főpásztorunkat, köztünk többször szenteltetve, az igazság legyőzhetetlen erőivel vezértel szent hitvallásunk útján. De az igazságnak erőszakot, üldözést kellett szenvedni, hogy dicső legyen. Valamint szent hitvallásunk, így hazánk jogai iránti hűségében sem ingathatta meg Excellenciátat az erőszak és csábítás; Excellenciátat a szenvedés pobarát választá, mert az igazságot meg nem tagadhatta.

Mint havasunk rengetegeiben a fenyők növése a kinszenvedés és dicsőség keresztyének többszörözött alakját, egyszerűen a zöldségnek oly levelelt hordozza, melyeket a remény e színtől bármilyen zivatara sem képes megfosztani: úgy teljesült Excellenciátára nézve is a kereszttel együtt növe azon reményünk, hogy a szenvedések után az igazság legfőbb dicsőségének, a martíromságának fenséges koszorújával térend vissza szeretett hazánkba; sikerét és diadalát látandja azon elveknek, melyekhez hűn küzdött, a melyekért szenvedett.

E reményünket megadta teljesülni mennyi szent Atyánk. Excellenciátat ismét hazánkban van; vezérli, mint egyik legbuzgóbb főpapja, katolikus anyaszentegyházunk fényesillaga, hivat, köztük minket is, kik érseki főhatósága alá tartozunk. És hazánk jogai, alkotmánya a jólle körül soha lakadni nem tudott erélyével, mely belátásával, bölcs tanácsával és láng szónoklatával dicsőségteljesen, és egy egész haza tisztelésének s rokonszenvének koszorújától övezve működik ismét.

Szabad legyen fenyőfáinkról nekünk is egy ágat letörni, és a szenvedések után dicső kereszt ezen zöldjellel járulni Excellenciátához, ki szegény ragaszkodó gyermekeit meg nem veti, hanem magához engedvén, kegyesen fogadandja őszinte öröm és üdvözlő nyilatkozatunkat. Az igazságot megjutalmazó Isten tartsa meg Excellenciátat a legkésőbb korig, engedjen minden testi, lelki áldásokat, és üdvös munkásságának sikerét.

Változhatatlan hálás tisztelettel és gyermeki ragaszkodással öröklünk Excellenciátának

alázatos szolgái,

Oláhfalú mezőváros esküdt közönsége.
György István, Dobay Dénes,
királybíró. főjegyző.

Hivatalos közlemények

(A „Budapesti Közlöny” után.)

A magyar királyi közlekedési miniszterium a megyei és városi hatóságokhoz a következő utasításokat intézte:

II.

Az útpadkák, oldalárkok, részüik, nyári utak jó karban tartása.

16. §. Az útpadkák az útnak azon részei, melyek az út közvetett részétől — mindkét oldalról az árok széleig esnek, s melyeknek felszíne az út meghatározott domborúságába beleesvén, a köpályaival egyúttal képezik az út egész testének felső koronáját.

Ennélfogva mindenekelőtt ügyelni kell arra, hogy az útpadka az út egész koronája meghatározott domborúságának valódi kiegészítő része legyen, vagyis az sem magasabban ne fektüdjék mint a köpálya két széle, sem pedig a meghatározott és szükséges domborúságnál nagyobb eséssel ne birjon.

Ugyanis az első esetben a víz az út közepéről le nem fogna folyni, az utóbbi esetben pedig egyrészt a kavicsot az útról az esőzés könnyen lesepertné, másrészt rajta a víz hamar árkocsákat s leszakadásokat okozna; továbbá reá a kavics-rakásokat, leomlás kiküldése nélkül, felhalmozni nem lehetne, s végre a magasban rakott szekerekkel ki-térését is veszélyeztetné.

17. §. Az útpadkák rendeltetése az, hogy ezek által az út felső koronája a marhabajtás, a gyalog-sokok jövése-menése, s a szekerekkel könnyebb kiterhetes tekintetéből szélesbítették, s az útpólási fedényhat lerakására, s készletben tartására, s az útról levont árának, pornak, hónak ideiglenes felhalmozására hely legyen.

Ennélfogva az útpadkák a fuvarosok által rendszeren használva nem levén, sőt azoknak azokat használni meg nem is engedtetetvén, rendszeren gazzal csakhamar benőnek, mely aztán a víznek az út testéről lefolyhatását gátolja.

Ugyanazért az útpadkákról a növényzetet mindenkor szorgalmasan le kell tisztítani, s gond-dal kell lenni arra, hogy ha az útpadka a tisztítás s elemi koptatás által eredeti lejtősségéből veszített, e veszteség új föld feltöltése által kipótoltassék; ellenben, ha az eredetileg szükséges lejtősségén fel-jebb emelkedett, a szükséges képest lenyesessék.

Az útpadkák itten eladott tisztán tartásának szükségéből tehát természetesen következik, hogy az út kö-testeről levont, s az útpadkán felhalmo-zott követ, sarat és havat onnan lehető gyorsan el kell távolítani.

Ugyanígy meg nem engedhető, hogy az útpadkákon fuvarosok lovaikat kifogják s etessék;

valamint nem lehet megengedni, hogy azon az útpóláshoz nem tartozó s idegen tulajdont képező tárgyak, építési anyagok stb. hosszabb időre lerakassanak.

18. §. Az úttárkok, az út fenntartásának lényeges kellékei levén, szükséges, hogy azok az út koronájáról lefolyó, vagy az út mellékvídekéről a-títottás felé jövő víz levezetésére kellő s akadály-talan esettel birjanak. Ugyanazért szükséges azoka-valamely híd, átereszt, vagy valamely vízfogó-hely-hez vezetve, czélszerűt s lehetőleg nem nagy eset-tel látni el, nehogy azokban a sebes vízfolyás által szakadások képződjenek.

Szükséges továbbá azokat a növényzettől tisztán tartani, s bennük összegyűlni szokott hordale-kokat, fővényt, földet azonnal eltávolítani, hogy a folyás esetének akadályul ne legyenek, s a lefolyásban akadályozott víz az út fölzetére ki ne tör-jön, vagy hogy az árokban víz soha ne maradjon, mely az út testét csak gyengíteni fogja.

19. §. Az út rézsűi képezik az út testének mindkét felőli oldalait, s a föld minőségéhez képest kisebb vagy nagyobb hajlással kell birniok.

Ezen rézsűk kedvező fekvést helyeken csak az út árkaiba esnek, s nem nagy magasságnak; lapályos helyeken azonban sokszor több ölnyi ma-gasságuk. Általában véve az út fölzetéről lecsurgó esővíz által okozott folyások, s több más körülmé-nyek s esetek által rongálásnak vannak kitéve, melyek, ha folytonosan helyre nem állítanak, az út testének beszakadását vonják maguk után.

Ugyanazért gondoskodni s ügyelni kell arra, hogy az út rézsűi ott, hol azok műépítvény által védve nincsenek, kellő szilárdsággal s hajlással birjanak. E tekintetben legczélszerűbb, ha azok sűrű gyeppel vannak benőve, s a mint rajtuk sé-rülés történik, az azonnal helyreállítatik, s gye-pbantal beborítottatik.

Mintfogva pedig a rézsűk annál jobban van-nak megoltalmazva, mennél sűrűbb gyeppel borít-vák, ugyanazért az azokon felülről növényzetet maga idejében le kell kaszálni, s a gyeprűdését gátló növényzetet kipusztítani.

Nem hagyható helyben azon némely helyen divatozó szokás, mely szerint az úttöltés rézsűit kisebb-nagyobb terjedelmű fákkal ültetik be.

Ezen eljárás az úttöltés testét gyengíti, s a fergek rongálásának alkalmat nyújt.

Ha fák ültetése szükséges azért, hogy azok az úttestet a mellélték feláradni szokott víz hab-csapásai ellen oltalmazzák, akkor azokat nem a rézsűkre, hanem azok alatt s tőlük kisebb-nagyobb távolságban kell ültetni.

20. §. Némely helyeken, hol a kövezett út-készítés csak nagy költség mellett létesíthetett, s annak évi fenntartása sok pénzbe került, a köpá-lya mellett nyári utak is vannak azon czélból, hogy az év száraz időszakában a közlekedés azokra szorítottván, ezáltal a kövezett út kímélve legyen. Az ilyen utak jó karban tartása tehát szin-tén szükséges.

Ezen fenntartás vonatkozik az úton képzett kerékvágások, gödrök s mélyedések letöltésére, az úton levő esővíz gyors levezetésére, mely utóbbi tekintetből különösen ügyelni kell arra, hogy az útfölzet a víz önkéntes lefolyására kellő domboru-sággal birjon.

A mennyiben pedig az ilyen út rendszeren vagy homokos vagy agyagos helyen létezik, a közlekedés könnyebbíthetése tekintetéből czélszerűt, az út fölzetét az agyagos helyen homokkal, és ho-mokos helyen agyagos földdel beborítani, s az ilye-ken rendszeren előállani szokott gödröket szorgal-masan betölteni.

Levelezés.

Belső-Szolnokmegye. — Dézs, szept. 22. 1867. (Kir. biztos ő nmlga fogadtatása.) Kir. biztos gr. Péchy Manó ő nmlga f. hó 16-kan szerencsétlét e nemes megyét magas látogatásá-
val. E nap örömnapja volt a megyének, örömnapja volt Dézs városának, melynek lelkes polgárai, nem-zetközönség nélkül, karöltve alkotmányos előjáró-
val, igyekeztek mindent megtenni a végre, hogy a fogadtatás a nagy férfúhoz illő, méltó legyen. A kitűzött nemzeti lobogók már kora reggel hirdeté-k a közörséget. Az utcaikon kocsiok robbogtak végig, a közigazgatási és törvényszéki alkotmányos tiszti-
kar sietett a megye határszéleire, s hol is Gajzágó Salamon főbíró úr, Szamosújvár város képviselője, az ismert és köztisztelt álló hazafi, következő szép beszéddel üdvözölte ő nmlgt:

„Nagyméltóságú Gróf! Kir. biztos úr!

Kegyelemes uram!

Nemes Belső-Szolnokmegye főispánjának tá-volléte következtében, nekem jutott a szerencse nmlgodat megyénk határára, e legszűkebb érte-lemben vett anyai földünkön, tiszteletteljesen üd-vözölni.

Azon megtörhetetlen erélyvel, mely a magyar viszonyok között, a Mindenhatónak különös segélye mellett, elesni nem engedé soha; azon kiirthatatlan kegyelet és hűséggel, melylyel a magyar törvényes és felkent apostoli király iránt, a történelem fényes tanúsága szerint, mindig viseltetett, s a melyet kebelünkben kizaki-tani, a multak szomorú eseményei képesek legke-vésbé sem válnak — és azon indokolt biza-

lommal, a melyet Ő cs. és Apost. kir. Felségé-nek jelen magyar kormánya az ország szívébe méltán ültetett, és a melyet azon körülmény, hogy Er-dély bonyolult s anyagi, mint szellemi hátramar-a-dásának kiegészítőjéül éppen nmlgodat szemelte ki és nyerte meg — csak is fokozni tudott. Azon meg-törhetetlen erélyvel, kegyelet és hűséggel — mon-dom — és indokolt bizalommal jelentünk meg nagy-méltóságod előtt, minden örököt magunkkal hozva, azon czélból, hogy nmlgodnak nehézt, de magas-sos pályáját úgy is, mint egyesek; úgy is, mint megye, a kibékítés, az előhaladás és az alkotmá-nyos szabadság végleges megalapítása terén, meg-könnyíthessük.

Fogadjá nmlgod őszinte tiszteletünket haza-fias elnéző szívvel, kik szintoly hazafi indultól vezéreltetve, óhajtuk, hogy a Mindenható nmlgodat az egy megoszthatlan Magyarország javára sokáig éltesse!

Melyre kir. biztos úr szívből fakadt szavak-kal felelvén, a kocsi hosszú sorától követve vonult be Szamosújvárra, Dobokamegye székhelyére, hon-nan délután 5 óra tájt kiindulva, közeledett Dézs város határához, hol vajda Gyula úr vezetésére alatt egy 16 személyből álló banderium csatlakozott a menethez. Megérkezvén a szőlőnk melletti tetőn fel-állított diadalkapuzhoz, a városi tisztikar, communi-tás és polgárság nevében városi főhadnagy Miller Adolf úr által lön fogadva, következő beszéddel:

„Nagyméltóságú Gróf! Kir. biztos úr!

Kegyelemes uram!

A lefolyt nehéz idők után, melyeknek vész-dús viszonyai alatt alkotmányunk szűntetl; hazánk sebb és jobb jövőjének eszközése és elő-mozdítására Isten nmlgodat küldötte — és megér-nünk engedte, Dézs városa képviselőinek azon sze-rencsét, hogy nmlgodat határukban láthassuk és tisztelhesünk.

Dézs városának polgárait most is azon szilárd s állhatatos, alkotmányos érzéssel: a törvény és törvényes hatalom iránti hódolati készség, az ország jogaiból való hű ragaszkodás, s hazánk közjavanak elvei felett azon őszinte egyetértés lel-kesíti, mely e városnak örök időtől fogva kitűnő jelleme volt. De lelkesíti egyszersmind a bizalom-nak, reménynek és tisztelésnek azon érzése is, mely-lyel nmlgodhoz ragaszkodik.

Fogadjá azért nmlgod őszinte hódolatunk zá-logán az óhajtsunkat: engedje a Teremtő, hogy nmlgod hazánk jövőnd életének fejlődésére irány-zott nagy művét mielőbb szerencsésen bevégezze! Tartsa meg Isten nmlgod életét számos éveken át szeretett hazánk és városunk boldogságára — szí-vünkben kívánjuk.

Mely beszédre kir. biztos ő nmlga tiszta, hon-fiai érzelmel visszatükröz szavakkal üdvözölte a város tisztikarát.

E diadalkapuzhoz megérkezést taraczkok dur-rogása jelezte. Az elindulás pillanatában ismét meg-szólt az első taraczk s utána a többi; a város tornyaiban megkondultak a harangok. A megyeház előtti utcában tolongott a népség, a czéhek és a helybeli ev. ref. elemi tanoda gyerekei zászlóik alá sorakoztak. A megyeházzal átellenben az izraeliták, magyar nemzeti lobogó alatt, foglaltak helyet. Fe-szült figyelemmel tekintettünk végig az utcán, míg végre az alispán Weér Zsigmond úr kocsija után nyomban előtűnt a kir. biztos ő nmlgáé. Ő nmlga mellett Gajzágó Salamon főbíró últ. A kö-zelben felállított dézsaknai banda rákérdezte a kebelt megrázkódtató „Rákóczi-induló”-t. A nép szívéből a szerencsés megérkezés feletti öröm szólni nem akaró harsány éljenzésekben tört ki. Ő nmlgt a megye-ház lépcsőzetén két sorban felállított, fehérbe öltöztetett leánykák, a helybeli nőnevelő-intézetek nő-vendékei fogadták, virágokat szórván lábai elé. Felérkezvén a nagy terembe, Betegh Kelemen or-szágytölési képviselő úr lépett elő és szólt, üdvö-zölvén ő nmlgt a birtokosság nevében. „Jól esik — ugymond — szavakkal adnom kifejezést azon érzelmeknek, mely Belső-Szolnokmegye birtokossá-gának keblében honol, s ez: hódolat a felkent ma-gyar király előtt, föltétlen bizalom a független, fe-lelős magyar kormány és nmlgod iránt.” Kiemel-vén egyszersmind az unio végrehajtása iránti kö-zös óhajokat. Mire kir. biztos úr erőteljesen, férfiasan hangoztatott válaszában igen megnyugtatólag felelt. Bölcs szavait a terembe felgyűlt nagy soka-ság hosszasan éljenzte. S miután a birtokosság személyenkint be lett mutatva, szobájába vezet-teék. Ezután következtek a tisztelgések, a közigaz-gatási tisztikar, törvényszék, testületek, ugyszintén az izraelita hitközség részéről.

Rövid ittmutatása alatt megtekintette a megye-házat, egy a városház hivatalos helyiségeit, a me-gyei börtönt és Rudolf-kórházat.

Ezekután, mintegy 7 óra tájt, tovább foly-tatta útját Bethlen felé, követve a főbíró és ali-spán urak által. E megyén keresztül útja mindenütt diadalúthoz volt hasonló. Az útban eső faluk kö-zül egy sem mulasztotta el leróni a tisztelet adóját ő nmlga előtt; különösen Retteg és Bethlen kis mezővárosok fényesen fogadták. Másnap korán reg-gel indult el Bethlenből, körútját tovább folytatandó Naszód vidéke felé. Isten vezérelje ő nmlgt! Sze-rencse kísérje lépteit! Isten áldása legyen hazafias működésain!

Borbély Samu.

Retteg, szept. 23. 1867. — E hó 17-dikén estéli 9 órakor érkezett meg királyi biztos gróf Péchy Manó ő nmlga Dézsről mozsarak durro-gásai közt Rettegre — közkedességű főbírák Gaj-zágó Salamon oldala mellett — hol egyszertien csinos, nemzeti lobogókkal, virágkoszorúkkal szé-pen rendezett díszkapu — ezen feliratos transparent-tel: Hozott Isten — vala felállítva. A díszkapu alatt emelvényen két sorban virágzó szende leány-kák hófehér kontyokban, virágkoszorúkkal kezeik-ben, az egybegyűlt nagyszámú néppel közörségtől lelkesülten háromszoros, szívből, nem kényszerít-ségtől, származott éljenzések közt fogadtatott. Mikor is helybeli ev. ref. lelkész Köblös István a követ-kező beszédet mondotta:

Nagyméltóságú Gróf! Kir. biztos úr!

Kegyelemes urunk!

Szívtünk szentélyében támadt legforróbb sze-retettünk s mély tiszteletünknek jelvénye ezen egy-szerű emelvény, melyet nagyméltóságod fogadtatá-sára emelénk.

A közelmúltban lezajlott terhes időszak, mely, mint sötét éjszaka feküdt nemzetünk életében, any-nyira elviselte e külsőjére szép szamos-vidéket, hogy fennmaradt szegénységünk foszlányait nincs módunkban eltakarhatni.

De nem is külsőleg ragyogó, mulandó kin-csünk, hanem beléltünk állandó fényt vizsgálándó nmlgod e körútjában, midőn meggyőződést akar szerezni annak fényéről, mely a törvények hű meg-tartásában, Felséges apostoli királyunk iránti hű ragaszkodásban, engedelmisségben, nyilvánul a leg-szebben.

Mint támadó nap fény sugaraira eloszlik a föl-det borító homály, — egy oszlott szét nemzeti élet-egünkrol a csüggedés, kétségbeesés, kínzó bizony-talanság terhes fellege, Felséges királyunk azon akarata, hogy ő alkotmányunkat újból vissza-adá, felelős kormányzat drága élvezetében részesi-tett, a közös haza hű gyermekeinek óhajára magát a Szt-István koronájával ünnepélyesen megkoro-náztatta.

Felséges apostoli királyunk atyáskodását ta-nusítja nmlgod kiküldetése is, midőn Erdély hajó-jának főkormányosságát nmlgodra bízta, hogy mely bölcseségénél fogva azt oly biztos kikötőbe vezesse, hol a társnemzetek is — kik annyi félrevezetésen hűszoltattak eddig keresztül — teljes biztossan hivo magukat, benső meggyőződésből kiálthassák: „éljen a magyar király! éljen a felelős magyar miniszterium! éljen nmlgod!”

Ha arany s ezüst drága kincsekkel nem di-csekedhetünk, de van hön dobogó keblünk s tisz-tán érző szívünk, — ezen hő kebelben lakó, tisz-tán érző szív szent táblájára kitörölhetetlen betük-ke van bevéve hazánk szeretete, törvényes ki-rályunk iránti hűség és alkotmányos mó-don hozott törvények tisztelete, megtartása.

Bármely vészfellegek borongjanak is polgári életünk láthatárára — mitől Isten a hazát ója meg — a mikor a megpróbáltatás terhes napja álland be, fogadjuk, esküvel fogadjuk és igérjük, hogy hazánk szeretete, Felséges királyunk iránti hű-ségünk, a törvény tisztelete, megtartása leend ese-lekedetünk egyetlen irányadója.

De midőn ezen polgári hiszekegyünkrol val-lást teszünk, bátrak vagyunk azon hő óhajtsun-kat is nyilvánítani, hogy jöjjen el azon időpont hovakorábban, midőn nemcsak névvel, hanem tett-leg is Magyarország leendünk s egy közös törvény által kormányoztassunk. Éljen nmlgod!

Melyre ő nmlga hosszasan tartó, kenetteljes, biztató, bátorító, s kitartásra buzdító beszédet mon-dott. Biztosított nemzeti- és vallás-jogegyenlőségről, Felséges Királyunk állandólag atyai jó indulatjáról, s avval lovakat váltva eltávozott. r. i.

Maros-Vásárhely, szept. 20 kán, 1867. — (A marhavészszel kapcsolatban a köső árának leszá-lítása iránti kegyes óhajtsók, végül kir. biztos ő nmlga látogatása.) A városi rendőrség következő hivatalos hirdetményt tett közzé:

„Nemes Marósszéki tks tisztségének folyó évi 3202. szám alatti tudósítása szerint, azon nemes széki területén több helységben kiűzött marhavész terjedése meggátlása tekintetéből, figyelmeztetik min-denki, hogy jelen körülmények közt gazdasági cé-lokra idegen szarvasmarhákat vásárolni s e városba behozni óvakodjék; meglévő szarvasmarhák pedig szomszéd helység szarvasmarhától úgy elkülöníteni igyekezzék, hogy a szarvasmarhákra érintkezése által kipótoltatlan kárt, nyomort és inséget előidé-zendő veszedelmes marhavész városunkba át ne származzassék.

Ugy figyelmeztetik mindenki, hogy ha mar-hája megbetegülne, rögtön a rendőrségnél jelenteni ne késé; ellenesethen a mulasztások a b. t. k. 400., 401. és 402. §. szabályai szerint fognak ke-zeltetni.

Maros-Vásárhelyt, szept. 16-kán, 1867. — Ezen veszélyes marhavész lehető orvoslása, valamint terjedésének meggátlása körül szűntünk tisztsége a központi bizottmány föllállítása s min-den más czélszerű intézkedések által erőlyesen mű-ködik, főkir. bíró úr ő miga az intézkedések pon-tossága felől személyes meggyőződést szerzendő gyakori kirándulásokat teszen a veszély által látogatottabb pontokra. Dacára annak, hogy a közle-

kedés elzárva van, a bándi j. d. biztosának jelentése szerint malomkö szállítására indult brassóvidéki fuvarosoknak 10 db szarvasmárhájá találtatott tegnap a paniti hodályban, minő úton kerülhettek oda, azt ők tudják; de a rendelés rögtön megküldetett a marháknak vesztegzár alá tétele iránt.

Tehát érélyes az örködés a vész terjedésének meggátálása fölött; de a vész ismétlésének övszerűl a napisajtó is szolgálhat, lévén az, a közvéleménynek nemcsak irányadója, de részint tükré is.

Vidéken mekkora a megütközés, a levertség, jelen körülmények közt, azt mondani fölösleges volna; de, hogy a bánatos sobajok közé, az a kegyes óhajítás is vegyül néha, bár a kőso ne volna oly drága, annak értelme következő:

A szárazság nagy, a szántás nehéz, de szorgos; az elgyengült marha, ha vizhez juthat, túlpuffasztja magát, s csak kevés jó gazdának van kőso kamarájában, hogy azt ilyenkor marhája elé téven, a kőr kifejlését eltávolítsa.

A folyamatban levő papi székezesek, vásár stb. több falusi s a mivelttség közep fokán álló emberrel is hozván érintkezésbe a jelen esemény öletéből a politikát is felülről okoskodások következő eszmemenetre redukálható:

„Az adó terhes, de fizetjük, mert a 18 évi alkotmányellenes kormányzat az államadósságokat fölszaporította; a birtoknak is, ha rossz gazdája van 18 éven keresztül, az ekkor hazaérkező valódi tulajdonos, bár mennyire jó gazda legyen is, sokáig nem húzhat jövedelmet belőle; fizetjük tehát annyivalinkább, mert tudjuk, hogy mire fizetjük; képviselőink azért vannak Pesten, hogy számba vegyék és kiadják az ország jövedelmét és költségét sat.”

Az indirekt adó valamennyi nemét könnyebben hordozzuk; de a só drágasága ellen leggyakoribbak a fölajdulások, orvosi bonczolás és vizsga következtében bár eltérők a vélemények, de körülbelől constatálva van, hogy most nem a rendes keleti marhavész dühöng, hanem bizonyos lépfene a baj; a nép pedig, mely az ezelőtti kormányrendszer alatt is dívott olos és jótékony marhasót, előítélet, vagy ősei hagyománya alapján soha sem használta, szokva lévén, hogy marháival kőst nyalasson, a nép, mondom, értesülvén helyi-közzel az orvosi vélemények felől, nem csoda, ha rágonol, hogy a kőso, melyet hegyeink teremnek, mint isten adományát, melynek aprp. ősi törvényeink szerint csak vágatása árát kellene fizetnünk, bár csak olcsóbb volna! és ha olcsóbb volna, ha a szegény embernek, ki nek egy tehene van, kősoja is lehetne kamarájában, a jelen dühöngő vész neme talán nem ismételtetnék.

Ezt megírni kötelességemnek tartottam és ezzel borítsunk fátyolt a szomorú képre.

F. hó 18-dikán utazott keresztül városunkon kir. biztos gr. Péchy Mano o nmlga. Sz. Régen felől érkezvén, d. e. 10 órakor főkir.-bíró Mikó Mihály ő miga vezetése mellett törvényeszéki és tisztviselői jelenlevők, valamint a szék birtokosságának tekintélyes tagjai kocsiztak ki a szék határáig, fogadandók a magas vendéget. Ő nmlgának látogatása, ámbár hivatalos színezet nélküli, véletlen szereplése volt, s a főkir.-bíró úr vendégszerető asztalánál 24 terítékre rendezett s a legkedélyesebb tárgyalgások közt lefolyt izletes ebéd után negyed óra múlva a székház előtt fölállított kocsik a magas vendéggel és kíséretével tova robogtak Dszt-Márton felé, mindazonáltal a testületi tisztelgések, a közörmű és lelkesültség nem hiányzott, valamint azon közömbajtás sem, hogy Isten vezérrelje szerencsésen ő nmlgát. r. l.

KÜLFÖLD.

OROSZORSZÁG. A Moszkvában székelő orosz párt befolyása Sz. Pétervárott folyvást növekszik, s különösen a legutóbbi szláv-congressus óta a külföldön is szétterjeszté szálait. Az orosz pártvezér, Katkovnak egy emlékiratáról is beszélnek, melyet ez a császárságnak a többi európai szláv törzsekre gyakorolt vonzereje s a russificatio tárgyában az orosz kormány elé terjesztett, mely Katkov eszméit elismeréssel fogadta volna. Ez emlékirat a többi közt hangsúlyozza, hogy „az Európában szétszórt szláv nemzetiségek azon pillanatban Oroszország részére állanak, a melyben ez elhatározza magát, hogy hadserege élén a nagy, egységes szláv birodalmat proclamálja. E nagy nemzeti hatalom megalakításának siettetése s Oroszország vonzerejének erősítése végett a német-finn tartományokat, valamint Lengyelország és Litvánia eloroszítását kellene előbb keresztülvinni, hogy így Oroszország, mint compact nemzeti egység a még fölveendő szláv elemeket annál könnyebben és annál gyorsabban elnyelhesse.”

OLASZORSZÁG. A Róma ellen tervezett betörési készülődések, úgy látszik, több mint csak láma. A párisi kabinet erről tudomással bírván, meghagyta florenzi követtségének, hogy minden órában értesítse a kormányt távirati úton ezen ügy állásáról.

Ujabb fölleplezések szerint az egyházi állam határai felé Victor Emanuel államaiból e hó eleje óta folyvást mennek titkos fegyver és ruhaszállítmányok; legujabban pedig, mint azt több oldalról megerősítik, csakugyan sok fiatal ember — nyilván garibaldista önkéntesek — lopózott át fegyvertele-

nül a határokon keresztül az egyházi államba, hol állítólag már igen jelentékeny fegyverkészletek vannak számukra bizonyos pontokon elhelyezve.

Azt állítják, hogy Garibaldi a tervezett mozgalom vezetésével fiát, Menottit bizta meg. Eleinte nagy kedve volt arra, hogy az egyházi területre kívülről becsapószett embereknek ő álljon élőkire, s azért e hó 20-kán már át is akarta lépni a római határt; de később e szándékáról lemondott.

Az összes lapok néhány láda lefoglalásáról értesítenek, melyek Perugiába voltak intézve, s melyekben körülbelül 300 fegyver találtatott. Az „Opinione” egy levelet hoz, melyben az van mondva, hogy római hírek szerint szeptember 21-kén az antibesi legió valamennyi tisztje beadta lemondását. A pápai kormány folytatja csapatainak összpontosítását Rómában. Az „Italia” szerint a hadügyminiszter rendeletet adott ki, hogy a pápai határokat csapatok küldessenek.

NÉMETORSZÁG. Berlin, sept. 13. A mai „Staatsanz.” egy kir. rendeletet közöl, melylyel a követekháza feloszlatatik. Az államminiszterium jelentése a felosztás indokál felhozta, hogy az állam területének megnagyobbodása és Németország politikai átalakulása következtében az eddigi követek nem tekinthetők az összes nép képviselőinek.

A mai „Kr. Ztg.” írja: A porosz követekházába való új választások egy fograk történni, hogy az országgyűlés november közepe táján összehívasson. A hannoverai királlyal folyt tárgyalások szerencsésen végződtek be. Az eredmény legközelebből közhírré fog tétetni. A hannoverai király nem kap fekvő jószágokat, hanem egy bizonyos kikötött összeget.

ANGOLORSZÁG. London, septemb. 19. A Manchesterben előfordult rendzavarásokról írják a „Times”-nak: „Körülbelül egy hete lehet, hogy a manchesteri rendőrség két gyanus férfit elfogott, kik reggeli 3 és 4 óra közt az utcákon csavarogtak. Az illetők ir-amerikai hangejtéssel beszéltek és amerikai polgároknak adták ki magukat, a rendőrség ellenben a két hírdet fenian főnökre, Kelly ezredesre és Deafey kapitányra ismert bennük. Az elfogatásnak a két férfi revolverekkel akart ellentállni, de a rendőrség erőt vett rajtuk s következő óra más foglyokkal együtt a Manchesterből egy óra távolságra fekvő Believne tömlőszobá voltak átszállítandók. A menet megindulása előtt a rendőrök két egyént vettek észre, kik minduntalan a foglyok körül forogtak félreismerhetlenül oly szándékkal, hogy azok megszökését elősegítsék; a toladók egyike elfogott, minután kísérletet tett egy rendőrt törével agyonszúrni, a másik megszökött. A rendőrség ekkor célzatosan vette a foglyokat vasra verni s a menet megindult, de alig érkezett az utcára, midőn több lövés esett rá s mintegy 40 baltákkal, szuronyokkal és nagy kövekkel, a felfegyverzett irlandi rendőrséget megrohanta és a foglyokat szállító kocsit feltörte. A rendőrök lebetölve védtek magukat, de a támadók most revolvereiket kezdték használni, minek folytán a nézők közül egy agyonlövettet, egy rendőr fején, a másik cizmján, a harmadik végére hátán sebet kapott. A szállító szekérbe befogott két ló szintén leölve, s mivel a gyöngye őrség nem volt képes sokáig ellentállni, a két foglyotnak sikerült megszökni. Időközben a rendőrség erősítést kapott és néhány tucat rendzavarót elfogott. Az államtikár 300 font sterling díjt tűzött ki a megszökött fenianok kézrekerítésére, a manchesteri várostanács pedig 200 font sterlinget ígér azoknak, kik a többi rendzavarókat a hatóság kezébe szolgáltatják.

KÜLÖNFÉLÉK.

— (Hivatalos.) Folyó évi sept. 20-kán a balaton-füredi, tepliczi, szlácsi és harkányi fürdői, illetőleg nyári táviraik állomások ez idényre bezárattak.

— Ö Felsőégeit Budára jövő hó 5—6-a körül várják. Hírtik, hogy ö Felsőeik párisi utjokról lemondva, az ősz hátralevő részét csakis Gödöllőn szándékoznak eltölteni.

— Ö Felsőége a szamosújvári hely. templom építésére 8000, a mócsi ref. egyházközségnek ugyane célra 500 frtot engedélyezett.

— A tisztújításon Kolozsvár is tuleset — volna tegnapielőtt, ha az ügyészség feletti szavazatoszlás Bodor L. és Góthárd J. között új választást nem követelne. Tanácsos Bíró János, jegyző Elekes András, iktató Arzt Rudolf lett.

— Gr. Bethlen Gergely tábornok, mint tegnap a falragaszok hirdetéi, ma érkezik városunkba.

— Ö Felsőége folyó évi sept. 8-kán kelt legfelsőbb elhatározásával meghagyni méltóztatott, hogy nagy ajtai Kovács Istvánnak, az erdélyi királyi legfőbb törvényszék birájának, saját kérelmére történt nyugalmaztatása alkalmával, a hazai történelmi tudomány emelése körül tett fáradozásai közben sem lankadó hosszas, hű és sikeres szolgálatait a legfelsőbb megelégedés és elismerés fejeztessék ki.

— A gyerő-vásárhelyi hágón e hó 22-én egy Szebenbe üveget szállító szekeresre úgy dült a lovak által félre kapott terhes szekér, hogy a szerencsétlen azonnal szörnyet halt. Hasonló, Svájcz-

ban történt, halálesetet olvasunk egyik német lapban is, hol, tudósítá szerint, a szekér által rögön halottá nyomottat saját kívánata folytán az út mellé temették el.

— A bérmentesítlen vagy elégtelenül bérmentesített oly helyi levelek pótvitel-díja, melyek a felvevő postahivatal saját kézbesítési körében adatkak le, folyó évi október 1-jétől kezdve, egy-egy kifizetetlen vámlat vagy latrés után 5 król 3 kr-ra szállítatik le.

— A marhavész, fájdalom, mindig nagyobb terjedelmet venén; a „Székely Közlöny” figyelmezteti az illetőket, hogy M. Vásárhelyt lakó özvegy Váradi Ignác né egy oly, férjétől öröklött titok birtokával dícese szik, mely — állítása szerint — a marhavész első és második stadiumában levő barbot csalhatatlannal meggyógyítja. Titkos szerének hatásáról különben számos hiteles bizonyítványt képes felmutatni, s fölhi bárkit is, hogy az általa kívánatra elkészítendő orvosszerrel tegyen kísérletet, s meg fog győződni állítása igaz volta felől. Bövebb felvilágosítást ad a nevezett szerkesztőség egyik tagja Mentovich Ferenc. Nem tudjuk, mennyiben felel meg e titok hírének, hanem ha csakugyan megfelel, kár volt eddig is nem hívní fel rá a figyelmet.

— Az erdélyi földterhementesítési ügyben kiküldött kormánysszéki bizottmány tanácskozásait bevégezte. A tárgyalásokból kitént, hogy az eddig kiutalt kötvények értéke 52 millióal többre nem rug.

— Az ég csatornái, hosszas szárazság után, tegnapielőtt este megnyitlak. A dörgés és villámlás közt érkezett eső tegnap viradóra hóval vegyült, s reggelre itt-ott fehéren csillogtak a hegyek. Ugy látszik, nem igen lesz okunk az idén több szárazságra panaszkodni.

— A középtanodák szervezése tárgyában a vallás- és közoktatási miniszter által összehítt tanácskozmány mult vasárnap ez időre befejezte munkálkodását. A vasárnapi tanácskozmányban mindenekelőtt a tankönyvek kérdése tárgyalatott. Ő exja arról van meggyőződve, hogy tanulmányi szempontból legezlszerűbb, ha ugyanazon tantárgyra nézve az illető osztályokban mindenütt egy s ugyanazon tankönyv használtatik. A miniszter ur gondoskodni fog az iránt, hogy jó tankönyvek írására az állam által lehető magas díjak tűzessenek ki. Kiemel mé az, hogy a tankönyveknek lehetőleg rövideknek kell lenni, mert a tanulás fő forrását a tanulóknak nézve mindig a tanárnak kell képeznie. A tárgy körül élénk eszmecserre fejlődött ki; végre abban történt megállapodás, hogy a most következő tanévben a főnérinített egyöntetűségi elv mindenben keresztül nem vitethetik, mert az idő erre már késő, de a jövőre ez fog szolgálni zsinormértékül. Annai már most is el lön határozva, hogy a magyar nyelvre nézve lehetőleg mindenütt Szvorényi nyelvtana (a vegyes gymnasiumokban Ney, Mráz s illetőleg Baricz), a latin nyelvre nézve Szepeszy és Schulz használtassanak. — A realiskolákban az idén az új szervezet még nem fog életbe lépni. Megállapított továbbá, hogy a gymnasiumokban az eddigi szokásos felévi vizsgálatok helyett csak évi vizsgálatok tartassanak a tanév végén. Végre a szünnapokra vonatkozólag ez után is hetenkint 5 nap lesz iskola nap, kettő pedig szünnet. Ő exlja azt óhajta, hogy e két szünnap szombatra és vasárnapra téessék, mi azért is kívánatos, mert szombat az izraelitákra nézve templomi nap lévén, ekkor ezek az iskola minden megzavarása nélkül mehetnének imaházaiukba s a vallásosság gyakorlásán kívül vallástanukban is könnyen képezhetnék magukat. Némelyek részéről ellenészre-vételekre szabadság lön ugyan hagyva az iránt, hogy, hol a helyi viszonyok óhajják, a csütörtököt lehet szünnapul használni, de lehet ugys intézkedni, hogy ezen szünnapul a vasárnapon kívül szombat használtassék. Egyközben nagyobb szünnapok nem adatkak, a nagy ünnepeknél az előtte és utána következő nap vétethetik még ilyeneknek. A nagy szünidőnek egyelőre aug. és sept. hónapok hagyatnak meg. — Ezekkel a mostani tanácskozmány be lön fejezve.

— B e c s b ő l írják: A hadügyi bizottság 24-iki ülésében a hadügyminiszter azon tudósítást terjesztette elő, hogy a magyar miniszteriummal egyezkedett, hogy egybehangzó törvényjavaslatok terjesztessenek mindkét félén elő, és megigéré, hogy legközelebb előterjesztést teend. A bizottság egyhangulag az átmeneti időszaki törvény feletti tanácskozás, s az 1858 ki hadkiegészítési nyilatparancs — újbóli életbeléptetése mellett nyilatkozott, végre az 1866. decz. 28-iki rendelet több a hadkiegészítést illető határozatának ideiglenes átvételét célzatosan nyilváníttotta.

— A magyar marháknak, juhoknak és kecskéknél, úgy ezek nyers termékeinek Csehországba vitele a marhavész miatt betiltatott.

— A reichsrath két hónapi szünnetelés után e hó 23-án újra megkezdte tanácskozásait.

— Érdekes adatot vélünk szolgáltatni azon képviselők neveivel, kik a kormány kinevezésétől függő alkalmazásban szolgálnak. Ezek a miniszterekkel együtt a következők: Andrássy Gyula gróf, Bay György, Bümches Frigyes, Eötvös József báró, Fest Imre, Gecző János, Gorove István, Grünzenstein Gusztáv, Hedry Ernő, Hollán Ernő, Horváth Boldizsár, Joannovics György, Kandó Kál-

mán, Lónyai Menyhért, Mikó Imre gróf, Perczel Béla, Szabó Imre pápai, Szász Károly, Szilágyi József, Stoll Károly, Tóth Lőrincz, Tóth Vilmos, Trausenfels Emil, Zeyk Károly, Szentiványi Adolf, Stefanides Henrik, Hosszu József, Kaucz Gyula, Mednyánszky Dénes báró, Tauráki Gedeon, Conrad Mór. Összesen 31. Tekintve az igazolt képviselők számát, a képv. háznak tehát 7%-je.

— Gróf Apponyi György, hir szerint, képviselői állásáról lemondott.

— A pesti m. kir. egyetemen ma vették kezdetüket a beiratások.

— A kereskedelmi miniszter úr néhány fiatal iparos párisi útjára 1,500 frtot utalványozott.

— Varasd-Tapolca mellett római régiségeket találtak. A közelebbi mult hetekben Tapolca fürdőhelyen és környékén ásások történtek, melyek már eddigelé is szép eredményt mutatnak. Mindenekelőtt magán a helzsinén egy odavaló lakos udvarán régi falakra bukkantak. Egy Tapolca közelében fekvő szántóföld el volt borítva régiségekkel. Végre Tuhovocen, Tapolcától félórnyira, szintén ástak, mely ásásnak eddigi legnagyobb eredménye gyanánt egy melléképület szolgát, mely, mint gyanítják, római nyaralónak képezi részét, kerek és egyenes több ő hosszúságú keresztfalakkal, stucco- és nagy kőcokzkájú talajjal, néhány caldariaival, bronz edényekkel, különféle fazekak cserepeivel is igen sok, szénnel vegyes, tűztől olvasztott üveggel, vassal és ólommal, s minden nagyságu vasszegekkel. Pénzekből eddig Probstól, Caracallától és Constanttól származó három darab rézpénzt találtak. Valamennyi kiasótt régiségeket a zágrábi nemzeti muzeumnak küldték át.

— A hivatalos „Narod. Nov.” jelenti, hogy a magyar pénzügyminiszter egy leiratot küldött a horvát-tótországi pénzügyi igazgatósághoz, melyben elrendeli, hogy a pénzügyi igazgatóság köréhez tartozó hivatalokban mindenütt a horvát nyelv használtassék; továbbá, hogy mindazon épületek, melyekben a pénzügyi hatóságok vannak, horvát címmel legyenek ellátva s a hivatalos pecséten hasonlóképpen azon cimzer legyen horvát felirással.

— Bécs katonai köréit igen élénken foglalkoztatja Kondelka báró nyug. altbornagy elfogattatása. Hallomás szerint financiaiális természetű ügyről van szó.

— Dráguss Károlyt, mint írják, a pesti nemzeti színházhoz első rangu szerepekre szerződtették, miért eléggé is zugnak az odaváló lapok.

— Az ujvidéki pénzügyi felügyelőség felosztattatott, s teendői a zomborira ruháztattak.

— Pesten egy nagy kereskedő szolgálja 1,000 frtal s a szeretőjével megszökött. Eddig a dolog igen egyszerű, de a mellék körülmények annál bonyolultabbak. Az illető ugyanis Pesten hátrahagyta gyermekét, feleségét és — menyasszonyát. Tehát csak három nőt szedett rá egyszerre.

— Merénylet Latzesko Boldour, a „Moldava” szerkesztője ellen. Jassyból, szept. 16 ikáról írják: Tegnap este a lovárdában az összegyűlt közönség előtt több oláh származású katonatiszt gyilkos megtámadást intézett Latzesko B. separatista vezér és szerkesztő ellen, mi városunk lakosságát annyira felingerlé, hogy komoly csendzavarástól tartottak s ezért a katonaságot kéznél tartották. E tett indoka és részletei a következők: Latzesko elejétől fogva igen hevesen kelt ki a két hercezség unioja ellen, mely — nézete szerint — csak Moldvaországnak az oláhok általi kizsákmányoltatását idézn elő. Ezért már több hó előtt néhány oláh származású tiszt kérdőre vonta, párbajra hívta és életveszélyesen fenyegette Latzeskót. A közönség ellenben Latzeskonak fogá pártját s 600 polgár által aláírt feliratban a fiatal embert az oláhok minden megtámadása ellen megvédeni ígérkezett. A heves vért szerkesztőt ez még inkább felbátorította, s ezikeiben az oláhokról azt mondá, hogy ők Moldvaország tolvajai és rablói. Végre álnév alatt, egy képes lapot adott ki, melyben Moldvaországot kimuló bölény, Oláhországot pedig keselyű ábrázolja, mely amannak belrészait vájja. Néhány, Károly herceg elleni gyöngédtelen kifakadása annyira elkeseríté az oláh tiszteket, hogy ezek néhány nap előtt a népkertben megtámadták Latzeskot s oldalba-döfésekkel illették, a további tetlegességet azonban a közönség meggátolá, mely a tisztek ellen annyira felzúdult, hogy ezek csak Latzesko kűbevetése folytán menekültek meg a bántalmazástól. Mindazáltal úgy látszik, — ez az általános vélemény, — hogy a katonatiszték elhatározták Latzeskot erőszakkal is ártalmatlanná tenni, s e merény kivitelére a Hattenan-féle lovárdában a tegnapi előadás szolgált alkalmul. A viszály azzal kezdődött, hogy Latzesko szerkesztőt, midőn ez a nagy számmal jelenvolt tisztek üléséi előtt elhaladt, oldalba döföttek s ő a döféseket visszaadta, ekkor azonban hátulról megtámadták, a ruhátába burcolák s ott kardvágásokkal, lábtiprásokkal és sarkantyukkal annyira megsebzék, hogy csaknem felholtan, vértől borítva, és tátonóg sebekkel vitték ki az arenán keresztül az elszörnyedt közönség szemeláttára. A ruhátárban történt zaj által valaki azt kiáltá, hogy az oroszlanok ketreczeikből kitörtek, egy más valaki tűzet kiáltott, úgy hogy a közönség rémülten kiabálva a kijáratok felé töltött, s több nő és gyermek megsérült és eltapostatott. Csak nagy bajjal sikerült a közönséget megnyugtani, melynek aggálya most dühhé változott. A

férfiak a leghevesebb fenyegetésekre fakadtak a tisztek ellen, a nők sikoltottak, a gyermekek sírtak. A közönség nagy része kísértett s elkísérte a börtönyt, melyen Latzesko feküdt. Ma ezernyi nép hallámzotta a bántalmazott lakása előtt, mely elé, talán inkább tüntetésből mint szűkségből, nagymennyiségű szalmát hintettek. Az összes „derék moldvai férfiakat” falragaszok által egy ma este tartandó népgyűlésre hívták meg. A katonaság egész nap fegyverben állt a lakanyákban, s az utcákon egy tisztet sem lehetett látni. A város házában tartott népgyűlésen rendkívül sokan jelentek meg, és elhatározták, hogy feliratot intéznek a herceghez s azt egy küldöttség lesz Bukarestbe viedő, midőn a félrevert harangok tüzet jelentettek. Ez által a gyülekezet megzavarlatván, a népgyűlés feloszlott. Sokan azt hiszik, hogy a tüzet az oláhok által kezelt rendőrség szándékosan gyújtá. Latzesko nincs életveszélyesen megsebesítve. Ő képességgel bír, de veszekedő, vakmerő ember, ki összes, jelentékeny vagyonát politikai czélokra pazarlá el. Minthogy az ország legelső családjával rokonságban áll, bántalmaztatása a moldvaiak s az oláhok közti szakadást még inkább növelte.

— A Kolozsvártt alakulóban levő, „Dalkör” f. év szeptember hó 29-én, azaz vasárnap d. e. 11 órakor a városi Redoute-terem-

ben előleges közgyűlést fog tartani. Alólt bizott many nem kélti, hogy a nagyérdemű közönség egy a kor követelményeinek megfelelő és jóra való eszmé irányában jó indulatú érdekeltséggel viseltetik. miert tisztelet- és bizalommal szólít fel minden tgy barátot, hogy hazafias törekvéseit, becses megje- nésével támogatni sziveskedjék. Az ideiglenes bi- zottmány nevében. Bogdán István, elnök. Krisik Sándor, jegyző.

— Nyilvános halálköszönnet. Tekintetes Biasini Domokos úrnak, mint a kolozsvári főelemi tanodák világi felügyelőjének, ki néhai férjemet Veres László II-dik osztálybeli tanárt nemcsak hathónapig tartott betegségekben hathatósan segede- mezte, de ezenfelül temetési költségeihez is tetemes összeggel járult, a miert is neki, mint az özvegyek, árvák és ügyefogyottak közelmert és mindig kész pártfogója és segedelmezőjének ezennel szívből fakadó halálköszönnetemet nyilvánítom. Csávási Károlina, néhai Veres László özvegye.

Hivatalos értesítések kivonata.

Kinevezések. A magyar kir. pénzügyminis- terium következő hivatalnokait: Molnár Lipót fővármihatali főtisztet első ellenőrré, Guckler Eduárd számtisztet és Farkas József vármihatali tisztet fő- tisztekké, Turóczi Adolf és Rappell Ödön fővám-

hivatali segédtszetteket tisztekké, Till Antal hivatali gyakornokot segédtszette, még pedig mindnyájukat a pesti magyar királyi fővármihatalhoz kinevezte; egyszersmind Gebhard Károly és Gaiszler György pesti fővármihatali főtisztekké, Heintz József és Schöffmann Sándor ottani tisztekké, nygmint Berg Antal ottani segédtszettek a magasabb fizetésbe való előléptetést megengedte.

Pályázat: Udvarhelyszéken egy 420 frtos mérnöki állomásra oct. 26-ig.

Árverések. Erzsébetváros majorsági javai haszonbérbe oct. 14. — Hunyadmegyében Szántó- halmán fekvők oct. 26. — Tordamegyében Ó-Topli- czán fekvők oct. 3. — Maroszákon Cs.-Szt-Iványon fekvők nov. 14. decz. 14.

Csöd. S.-sz. györgyi kereskedő Sándor Ist- ván vagyona felett.

UJ POSTA.

— Florencz, szept. 24. A hivatalos újság mondja: A miniszterium nyilatkozata a helyett, hogy csillapodást és megnyugtatót idézett volna elő, az agitatót még inkább élénkíté és merészebbé tévé. A miniszterium biztos tudomást szerzett az önkénteseknek a pápai határ felé vonulásáról és egy fegyverraktár létesítéséről. Garibaldi maga is pápai határon felé indult Azinalungánál. Hogy mi

volt célja, az nagyon is világos. Ez által a kor- mány azon kényszerült helyzetbe jött, hogy válasza- tania kellett a fennálló szerződések megsértésének megengedése és a törvény tekintélyének fentartása közt. — A kormány kötelességét teljesíté; az ön- kényteseknek meghagyatott, térjenek hazájukba, azokat pedig, kik e parancsnak ellentálltak, erőha- talommal hazakísérték. — Garibaldi a törvény ne- vében felhivatott az engedelmességre, de mivel azt megtagadta — Alessandriába vitetett. — A fegyver- raktár zár alá helyeztetett.

Gabonaár Kolozsvártt sept. 26-án 1867.

(Alsó a. mér., középár.)

Tisztbúza 4 frt 16 kr. Eleghúza 3 frt — kr. Róz 2 frt 44 kr. Árpa 1 frt 66 kr. Zab 1 frt 6 kr. Törökúza 2 frt 50 kr. Pityóka — frt 64 kr. Marhabús fontja belváros 15, külvárosban 14 kr.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Sept. 26-kán: 5% Metaliques 100 frt 56.10. 5% Nemzeti kölesön 100 frt 65.30. Kamat 58.70. 1860. Kölesön 82.70. Bankrészevény 684.—. Hitel- intézeti részvény 200 frt 179.70. London 10 ft st. 100 frt 23¹/₂ kr 123.85. Ezüst 121.65. Cs. királyi arany 5.91³/₄.

Sept. 24-kén: Földtehermentesi kötvény Ma- gyarországi 68.50. Erdélyi 62.—.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

(322) (1-3)

Pályázat.

Bácsfalu ág. hitv. egyházi közönség, szabad szállás, 4 öl tüzifa, és 300 o. é. frt évi jövedelemmel összekötött második néptanítói állomásra ezenen pályázat nyit- tatik. Érettségi vizsgát végezték, ének és zeneismerettel bíró folyamodók szivesked- jenek bizonyítványukat **folgó év octbr. 12-ig** a helybeli papi hivatalhoz beiktatni.

Bácsfalu, sept. 24. 1867.

A helybeli egyházi tanács határozatából.

(319) (3-3)

TANULÓK!

N.-Szebenben egy uri családnál szállást és egész élelmezést tanálhatnak: Kispacz 404 ház szám első eme- let, a katolikus templom átellenébe, szeglet-ház.

(318) (3-3)

Kolozsvár közelében Magyar-Nádo- son, egy kényelmes lakostálya udvar- ház, gazdasági épületekkel ellátva, s utánna tartozó földek és kaszáló rétek- kel, kézalatt — kedvező feltételek mel- lett — örökön eladó. Értekezhetni Ko- lozsvártt külsőközéputca 7-ik számú ház.

KOVÁTS MIHÁLY, m. k.

árvák gondnoka.

(89) (3-4)

Tisztelt orvos ur!

Köveze kötelességemnek tartom, fog- orvos **Dr. J. G. POPP** urnak, kinek

Anatherin-Szájvizét

foghasom gyakori vérsége, a fogak inogása, gyakori rheumaticus fog- fájdalmak, és végre még a dohány- szag eltávolítására használtam, meg- érdemelt dicsőretet nyilvánítni, és ezen fogorvos urnak egy nem csak fájdalmas hanem undorító betegségből felgyógyul- somért a legbensőbb köszönetemet tolmá- csolni.

Bécs. **Liberet Helfer** m. p.

Butorözet-gyárnak, Gumpendorf Nr. 535.

Egy palack ára 1 frt 40 kr.

Csomagolás 20 kr.

Erdélyországra nézve főraktárosok: **WOLFF J. ENGEL** J. és dr. **HINTZ GYÖRGY** gyógyszerészek Kolozsvártt; továbbá kap- ható az ország minden grógyárában.

(317) (3-3)

Ifj. Csiky József

női-pipere és fehérnemű divat czikkek raktára.

(Kolozsvártt, főtér, 7-dik szám br. Szentkereszt-ház.)

Égész tisztelettel tudatom a n. érdemű közönséggel, hogy a **párisi vi- lágtárlatot** meglátogatván, fő célom volt a női-pipere és fehérnemű divat czikkekben történt haladást tanulmányozni, hogy azokat, a lehetőség ide haza is alkalmazhassam, s egyenes öszveköttetésem által minden időben a **legújabb párisi divat-czikkekkel szolgálhassak.**

Párisban és Bécsben, személyesen tett bevásárlásaim közül, külö- nösen ajánlom a következő legújabb divat czikkeket: többféle **őszi és téli női-öltönyök**, magyar- és franczia kalapok, a legfinomabb **fő-diszek és virágok**, ingek, miederek, finum kesztyűk és lábbelik, franczia moulok, batistte-clairek, necz- és mou- selin-függönyszövetek, tarlatánok és blondok, himzéseik, legújabb mintájú kézelők és gallérok, s több apró czikeket.

Valamint eddig, ugy ezután is fő törekvésem lesz jutányos és pontos szolgálat által a nagyérdemű közönség becses pártfogását és bizalmát kiérdemelni.

— Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan igazittatnak. —

(270) (10-24)

O v á s !!

már 35 év óta a legjobb hitelnek örvend a jeles tulajdonságai miatt nagyon híres

Fernolendt Ferencz-féle bécsi- vitriol nélküli csizma fénymaz,

és ezért bel- és külföldön ezen készítmény általános elismert jeleségéért többen (és ezek közt volt könyvezetűm, ki magát Fernolendt Ferencz úcsacének nevez) azon megmondhatlan eszmére jöttek, hogy magokat idegen tollakkal felékesítve „bécsi fénymaz” néven az enyémből hasonló vignette alatt egy sokkal rosszabb készítményt terjesztenek. Azért én

FERNOLENDT ISTVÁN

hirdetem és tudatom, hogy még nagybátyám életében 22 évig vezettem a gyártást, kezelést, és hogy boldogult bátyámnak Fernolendt Ferencznek egyetlen és törvényes örököse én vagyok, és mint ilyen egyedül bírom a „bécsi fénymaz” gyártásának titkát, mely fénymaz nem szárad, hanem jósága mellett 4—5 évig egyenlő lágyan és trissen megmarad. Ennélfogva intem a nagy érdemű közönséget és t. kereskedő urakat ismételve és különösen, minzerint ne engedjék magokat csalók- tól rossz készítménnyel, rászédetni valamint a bört rossz vegyítékekkel bemázoltatni.

Az én törvényes bejegyzett czégem

Fernolendt István, Fernolendt Ferencz unokaöcsöse.

Gyárom van: Bécs, Landstrasse Hauptstrasse Nro 74.

Gyári-raktárom: ezelőtt Grünangergasse Nro 8. most Stadt Schulerstrasse Nro 21.

Bécs, aug. 1. 1867.

FERNOLENDT ISTVÁN.

BEIMEL és HERZ

Pesten országút 3 sz.

Ajánlják **11 év óta** fennálló **Apolló-szappan** főraktárukat, mely f. é. augusztus 15-ke óta az elhírhedett

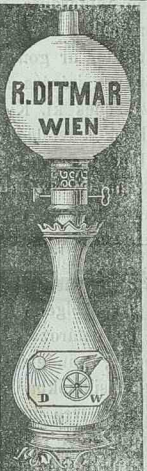
Apolló-gyertya

minden nemének főraktárával van összekötve, s számos megrende- lést kérve, pontos és legszorgalmasab szolgálatról kezeskednek.

BEIMEL és HERZ

Pest, országút 3 sz.

(239) (12-12)

DITMAR R.
cs. kir. szab. lámpagyáranak
BÉCSBEN,
mely Európában e nemből a legnagyobb és leghírnevesebb teleptvény, új árjegyzéke és mintarajzai meg- jelentek, s kereskedők és kalmárok számára ingyen kaphatók.
Az árak olcsóbbak, mint a bel- és külföld minden más gyártmányai.
Raktárainban a szállítási díj hozzáadásával ugyanazon ár és feltételek mellett árulatik, mint a gyárban Bécsben.

(273) (7-12)
12 éremmel kitüntetett 1867. Páris. Ezüst érem.

ANDES és FROEBE

Gőz- firniss- lack- festék és mastic-gyára Bécsben,

ajánlja elismert kitértő jószágú **copal szekér és butor-lackját, bernstein és amar-firnissét, siccati, dörzsölt olaj-festéket és padlázat lackját** a legolcsóbb áron.

Nyomdai festékek,

gépek és sajtók számára.

Gyár: Simmering 334.

Mastic,

általános ismert készítmény.

Raktár: Bécs, Bäckerstrasse 10.

(317) Stein Jánosnál Kolozsvártt előfizethetni

„KOSSUTH-ALBUM“-RA!

Merész szó a mit leirtunk, s még merészebb vállalkozás a mit az kifejez.

A zsidó nemzetnek csak imáiban s ünnepélyes alkalommal volt szabad használni a Jehova nevet, hétköznapi más szabott élje vallási törvénye.

Kossuth neve is annyi dicsőséget, áldást és nagyságot jelent hazánkban, hogy a ki könnyelműen ajkaira veszi, bűnös és méltó az ítéltre.

A közönség méltán vár hát rendkívülit, jogosan követel sokat, midőn e századokat besugárzó, a nemzettel élő, a nemzettel elhaló fényes nevet hangoztatva lépünk színe elé, s ha még sem riadtunk vissza az elvált roppant horderejű felelősségtől, ha mégis hozzá látunk — gyöngé kézzel bár — de erőt és bátorságot kölcsönző lelkesedéssel a nagy munkához, azért tettük, mert mélyen meg vagyunk győződve, hogy az irodalom és közönség részéről oly általános pártolás fog támogatni, mely által a Kossuth-album tartalmára és kiállítására nézve egyiránt kitértő oly mű lesz, melyet Kossuth nagy neve igényel, a nemzet pedig becses em- lékül őrizhet, hogy fokozza örömét ha jó, enyhítse fájdalmát, ha rossz napokat rejt számára a legközelebbi, ma még oly bizonytalan jövő.

S ha Hugó Viktor a dicső turini száműzött elv- és sorsrokon az „Őszi lombokat” jerseyi remetelakából, mint egy hervadt ágat küldte hazájába az őt szerető népnek, mi ez al- bumot hazulról mint valami viruló csokrot, az őt bálványozó nép nevében, annak jeléül fogjuk megküldeni Kossuthnak — hogy élünk, hogy emléksznünk, hogy várjuk, de — távollétében is ápoljuk ama magasztos elveket, s szent eszméket, melyeket ő hintett el, s melyek közül, hogy az üdvözítő szavaival éljünk, — némelyek ugyan sziklára estek, de mások termékeny földbe hullottak és **gyümölcsözni fognak.**

Erőszak és idő csak azt ölheti meg, s temetheti örök sirba, a mi halandó, a mi jék be, miután azok neveit, kik izeket október 5-ig beküldik, az albumban kinyomatni ohaítjuk, hogy a nagy száműzött az irodalom hódolata mellett azon honfiainak névjegyzékét is vegye, kik a kegyelet e művének létesítését előmozdították, s általa mintegy üdvözlétüket küldik ha- zánk nagy fiának a távol számkivetésbe.

Kolozsvártt, sept. 17. 1867.

Stein János.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda bettivel (Bel-farkasutca 74. sz.)

Melléklet: Erd. gazd. egy. eladó gyümölcs-csemetái jegyzéke.